

ἐστάθη προσπαθὼν ν' ἀνασκηώσῃ τὸ ἐλεφαντίν-
σκιόν του.

Ταῦτα βλέπων ὁ ἄρρην, ὥρμησε κατ' εὐθείαν
ἐναντίον μου. Εἰς ἑξ βημάτων ἀπόστασιν τῷ διέυ-
θυνα βολὴν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μετώπου.

Παραφερθεὶς ὑπὸ τοῦ δρόμου του, ἐξέστη ἐμοῦ.
Ἐπῆδησα εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος, καὶ πηδῶν,
ελαβόμην δευτέρου πυροβόλου ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ
μαύρου τοῦ ἀκολουθήσαντός με.

Περιστροφόμενος δ' ἵνα ἐναντίον κατέλθῃ ὁ
ἐλέφας, ἔκλινε πεσὼν ἐπὶ τῶν γονάτων.

Οὐδόλως ἀνησύχησα· εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του,
διεδόν, ὅτι δὲν ἤθελεν ἀνασκηωθῆ πλέον.

Ἐξέβαλε τελευταίαν κραυγὴν. Τρομερὰ τὸ κατ'
ἀρχῆς ἡ κραυγὴ ἐξητηθένησεν ὡς στεναγμὸς τὸ
τελευταῖον.

Ἀκούσας τὴν κραυγὴν ταύτην, ὁ θῆλυς ἐλέ-
φας ὑπέστρεψε πρὸς με ἐγκυκαταλείψας τὸ ἐλεφαν-
τίσκιον του ἐν ἀγωνίᾳ.

Τότε συνέλαβον τὴν ἰδέαν νὰ μὴ ὠφελήθω τῆς
εὐκαιρίας καθ' ἣν μοὶ παρουσίαζε τὸ μέτωπον
ὁ θῆλυς ἀλλ' ὅτε δύο βήματα μόλις ἐμοῦ ἀπεῖχε,
ἐπῆδησα εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος, καὶ, ἐκ τοῦ
σύνεγγυς, στηρίζων τοὺς δύο μου δακτύλους ἐπὶ
τῶν δύο σφυρῶν ἐκένωσα τὰς δύο μου βολὰς ἐν-
τὸς τοῦ ὥτιου του. Μόλυβδος δὲ χάρτης καὶ πυ-
ρίτις — ἐπελθόντα κατέσκαψαν λάκκον!

« — Μὰ τὴν πίστιν μου! προσέθηκον, ἕκαστος
ὡς πράξῃ τὸ αὐτό· τρεῖς ἐλέφαντας διὰ τεσσά-
ρων βολῶν νὰ φονεύσῃ τις, μοὶ φαίνεται ἀρκετόν.

Καὶ καθήσας ἐπὶ τοῦ ἐλεφαντισκίου ὄντος
ἀναστήματος ἵππου, ἐξέβαλον τὰ πυρεκβόλα μου
καὶ ἤναψα τὸ σιγάρον μου.

Ἐπανεφίρομεν πέντε οὐρὰς ἐλεφάντων, τρό-
παία τῆς νίκης.

Ἐλαβον εἰς μερίδιόν μου τρεῖς.

Εἰς μαῦρος ἐφονεύθη, ἄλλος δὲ τις ῥιφθεὶς ὑ-
ψηλότατα ὑπὸ ἐλέφαντος καὶ κατὰ δένδρου πε-
σὼν συνετρίβη. Οὐδεὶς δ' ἐξ ἡμῶν τὴν παραμι-
κροτέραν ἀμυχὴν ἔσχε.

— Τοιαύτη τις ἡ δῆγησις ἦν μοὶ ἐξητήσατε·
δὲν εἶναι τόσοι ἐνδιαφέρουσες, ἀλλ' εἶναι ἀλη-
θιστάτη.

Γ. Γ. ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΓΑΕΤΑΝΟΣ ΔΟΝΙΖΕΤΤΗΣ.

Γ' πο

(Adolphe Adam.)

Τῷ 1815 νεανίας τις διευθύνετο πεζῇ ἐπὶ τῆς
ὁδοῦ τῆς Βολωνίας, ἀπὸ καιρὸν δὲ εἰς καιρὸν ἐ-
στρέφετο, ἵνα ρίψῃ τελευταῖον βλέμμα ἐπὶ τῶν
τειχῶν τῆς Βεργάμης, τῆς πατρίδος του, ἐξ ἧς
ἀπεμακρύνετο κατὰ πρῶτον. Ἐὰν δ' ἐνίοτε δά-
κρυ ἔβρεχε τὰ βλέφροά του, ἀναπολύντος ἀγα-
πητὸν πατέρα καὶ πεφιλημένην αὐτῷ μητέρα, ἔξ-
ῶν ἀπεχωρίζετο, μ' ὅλον τοῦτο πάραυτα μειδιά-
μα τι ἐπέλαμπεν ἐπὶ τοῦ προσώπου του, τὸ δὲ
μειδιάμα ἐκεῖνο, τὸ τῆς ἐλπίδος, ἦτο φυσι-
κὴ ἔμπνευσις νεαρᾶς ψυχῆς, φερομένης πρὸς τὸ
ἄγνωστον. Ἄλλως τε, ὁ ἥλιος τῆς Ἰταλίας εἶ-
ναι τόσοι ὥραϊος, ὁ ἀὴρ τόσοι καθαρὸς διὰ δε-
καπενταετην νέον! ἡ δὲ ἐλευθερία φαίνεται τό-
σον ὥραία, ὅταν τις κατὰ πρῶτον χοῖται αὐτῆς!
πάντα δὲ ταῦτα δὲν ἀποτελοῦσιν ἄρα τὴν εὐτυ-
χίαν; Οὕτω καὶ ὁ ὁδοιπόρος ἡμῶν ἦτο εὐτυχής,
ὦ! πολὺ εὐτυχής! διότι ἦτο νέος, ὥραϊος, ὑγιής
καὶ ὠνειροπώλει· ὠνειροπώλει δὲ δόξαν τιμᾶς,
καὶ πλοῦτη! Καὶ ἐν τούτοις, τὴν πραγματικὴν
εὐτυχίαν, ἣν κατεῖχε τότε, μακρὰν ἦτο νὰ τὴν
ἐκτιμήσῃ· ἐπέβλεπεν αὐτὴν μόνον ἐν τῷ μέλλοντι
καὶ ἐν τῇ πραγματοποιήσει τῶν ὀνείρων του.

Τῷ 1847 ἅμαξά τις ἐπιμελῶς κεκλεισμένη
εἰσήρχετο εἰς Βεργάμην ἐμπεριέχουσα ἄνθρωπον
κατὰ τὸ φαινόμενον σκυθρωπὸν καὶ μελαγχολι-
κόν· τὸ πεπλανεμένον βλέμμα τοῦ ἐπρόδιδε βα-
θεῖαν λύπην, μὴ ἐμφαίνον τὴν παραμικροτέραν
ἀγχίνουαν. Τὸ ἔμψυχον δ' ἐκείνο πτώμα, τὸ ἐν
Βεργάμῃ εἰσερχόμενον, ἦτο τὸ τοῦ νεανίου τοῦ
πρὸ τριάκοντα καὶ τριῶν ἐτῶν ἀναχωρήσαντος
πλήρους μέλλοντος καὶ ἐλπίδων. Καὶ μ' ὅλα ταῦ-
τα οἱ ὄνειροὶ του πάντες, εἶχον πραγματοποιηθᾶ·
δόξαν, τιμᾶς, πλοῦτη, τὰ πάντα εἶχεν ἀπολαύ-
σει· ἡ φήμη τοῦ ὀνόματός του ἐνέπληκτε τὸν κό-
σμον ἅπαντα, οἱ κυρίαρχοι διημιφισήτουσαν τὴν
τιμὴν νὰ κοσμήσωσιν αὐτὸν διὰ τῶν παρασήμων
των, νὰ τὸν ἐμπλήσωσι διὰ τῆς εὐνοίας των. Διὰ
δὲ τὴν ἀξίαν τῶν μελοδιῶν του, τὰ μέρη ἅπαν-
τα τῷ εἶχον προσφέρει χρυσίον καὶ στεφάνους·
δὲν συνίστατο εἰς ταῦτα ἡ εὐτυχία ἣν ὠνειρο-
πώλει; Ἀλλὰ ποῖα θυτίλα ἐξηγόρασε ταύτην!

κατέστρεψε τὴν ζωὴν του καὶ τὴν ψυχὴν του ἔδωκεν εἰς ἀντάλλαγμα. Ἡ διάνοια ὑπέκυψε ὥς ἐκ τῶν ἀκαταπαύστων νυχθημερινῶν ἐργασιῶν, καὶ ὁ Δονιζέττης ἐτιμωρεῖτο ἐν ὕλικῇ ἀγωνίᾳ, ἣν οὐδεμίᾳ πλέον λάμπει νοὸς ἐνεψύχωνε, διὰ τὰς τέρψεις, ἃς ἐπὶ τριακονταετίαν παρέσχεεν εἰς τὸν νοήμονα καὶ πεπολιτισμένον κόσμον.

Τὸ στάδιον τῶν μελοποιῶν (compositeurs) εἶναι, ἴσως, τὸ μόνον τὸ παρέχον τὰ σπανιώτερα παραδείγματα μακροβιότητος. Ὁ Mozart, Cimarosa, Ueber, Herold, Bellini καὶ Moppa, πείθουσι, διὰ τοῦ προώρου αὐτῶν θανάτου, πόσον ἡ τέχνη τοῦ μελοποιῶν, ἡ τόσον φροῦδος εἰς τ' ἀποτελέσματα, εἶναι ἐμβριθὴς ἐν τῇ πράξει. Τῷ ὄντι, ἐξ ὅλων τῶν τεχνῶν, εἰς ταύτην ὁ καλλιτέχνης ὀφείλει νὰ παρέξῃ ἐξ ἰδίων ἡ ἐφεύρεσις εἶναι τὸ πᾶν· καθότι δὲν ὑπάρχει χεῖρ, ὥς εἰς τὸν ζωγράφον καὶ τὸν γλύπτην· τὸ νὰ γνωρίζῃ νὰ συνθέτῃ, ταῦτόν εἶναι τῷ ὠφελιμοποιεῖν τὸν πυρετὸν καὶ ἐφαρμόζειν αὐτὸν τῇ μουσικῇ· δὲν εἶναι κοινὸν κτῆμα παντὸς βουλομένου. Ἐὰν δὲν ἔχῃτε πυρετὸν δὲν συνθέτετε, αἱ ἰδέαι σᾶς ἐλλείπουσι, νομίζετε ὅτι συνθέτετε, πλὴν μιμῆσθε, ἢ ψηφιδούτε· (vous faites de la mosaïque) ἐὰν δὲ οὗτος σᾶς καταλαμβάνῃ συχναίς, σᾶς φονεύει, ἀποθνήσκετε τριακονταετὴς ἢ τεσσαρακονταετὴς· συνεγράφατε εἴκοσιν ἢ τριάκοντα μελοδράματα; θαυμασίως ὑπηρετήσατε τὴν μουσικὴν καὶ θεωρεῖσθε μέγας ὑπὸ τῶν συγχρόνων σας.

Μετὰ δεκαετίαν πλὴν ἀπὸ τοῦ θανάτου ὑμῶν οὐδεμίαν μουσικὴν σας σύνθεσιν ἀκούουσι· μετὰ εἴκοσι δ' ἔτη γελῶσι τοὺς τολμῶντας νὰ σᾶς ἀναφέρωσι, καὶ δὲν ἐνασχολοῦνται πλέον εἰμὴ διὰ τοὺς διαδόχους σας, οὗς ταχέως λησμονήσουσι. Δὲν ἔχεται ἀληθείας, ὅτι τοιαύτη εἶναι ἡ ἱστορία σχεδὸν ὅλων τῶν μελοποιῶν καὶ πρὸ πάντων τῶν Ἰταλῶν; Ἐν Γαλλίᾳ εἴμεθα κατὰ τι σταθερώτεροι ἐπὶ τῶν ἡδονῶν μας· συχναίς παρεούμεθα ν' ἀκροασθῶμεν μελωδίαν, μὲ μόνην τὴν ἰδέαν τῶν ἀναμνήσεων, ἃς θέλει διεγείρει ἐν ἡμῖν ἡ ἐκτέλεσις μουσικῆς, ἄλλοτε καταβελζάσης τὴν τε νηπιότητα καὶ νεότητα ἡμῶν. Ἐν δὲ τῇ Γερμανίᾳ, ἔνθα ἡ μουσικὴ σοβαρότερον ἐκλαμβάνεται, σύνθεσις σπουδαία καὶ ἀπολαύσασα φήμης κλασσικῆς, τυγχάνει παρσάσεων καθ' ἑκάστον ἔτος, οἱ δὲ ἐρασταὶ χρέος αὐτῶν νομίζουσι νὰ παρευρίσκωνται, ὁσάκις ἐκτελεῖται μετὰ σιωπηλοῦ θαυμασμοῦ καὶ σχεδὸν θρησκευτικοῦ σεβασμοῦ.

Ὁ Δονιζέττης δὲν θέλει λησμονηθῇ τόσον τα-

χέως ἐν Γαλλίᾳ, ἔνθα συνέθετο τὴν Favorite, τὴν Fille du Régiment, τὸν Don Sebastien, τὸν Marino Faliero καὶ Don Pasquale. Εὐτυχέστερα τῆς Anna Bolena, τῆς Lucrezia Borgia καὶ ἄλλων τινῶν ἐκ τῶν ἰταλικῶν του συνθέσεων, ἡ Lucia di Lamermoor κατεριθμήθη ἐν τῷ καταλόγῳ (répertoire) τῶν γαλλικῶν μελοδραμάτων καὶ ἐπὶ πολὺ ψαλλήσεται μετὰ τὴν λήθην, ἐν ᾗ θέλουσι περιέλθαι τὰ μέλλοντα ν' ἀντικαταστήσωσιν αὐτὴν μελοδράματα ἐν Ἰταλίᾳ. Ἀρκετὰ ἔπραξεν ὁ Δονιζέττης ὑπὲρ τῆς Γαλλίας, ὥστε νὰ συγκαταριθμῇται μετὰ τῶν γάλλων μελοποιῶν· διότι τοιοῦτους πρέπει νὰ θεωρῇ τις πάντας τοὺς συνθέσαντας διὰ τὸ θεᾶτρόν μας. Οὐδ' εἴς, ἀληθῶς, ὁ μὴ τροποποιήσας τὸ ὕψος καὶ τὸν τρόπον συμφῶνας μὲ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς σκηνῆς μας· καὶ πάντες ἐκέρδισαν κατασταθέντες δραματικώτεροι, ἐπαναφέροντες τὴν γαλλικὴν σχολὴν ἐν τῇ μελωδίᾳ, ἣν προσπαθεῖ νὰ θυσιάσῃ διὰ τὴν ἀπαγγελίαν.

Ὁ Γαστάνος Δονιζέττης ἐγεννήθη εἰς Βεργάμην ἐν ἔτει 1798. Ὁ πατὴρ του ἔντιμος ὑπάλληλος, ἐν τινι διοικητικῷ κλάδῳ τῆς πόλεως, ἐσκόπει νὰ καταστήσῃ αὐτὸν νομικόν, πλὴν ἐπέπρωτο ὁ νέος Γαστάνος νὰ γίνῃ καλλιτέχνης, αἱ δὲ πρῶται αὐτοῦ ὁρμαὶ ὤθουν αὐτὸν πρὸς τὴν ζωγραφικὴν· ἀλλ' ὁ πατὴρ του μακρὰν ἦτο νὰ ἐπιδοκιμάσῃ τὰ σχέδιά του· ὁ υἱὸς ἀντίστατο εἰς τὰς θελήσεις τοῦ πατρὸς, θέλοντος νὰ καταστήσῃ αὐτὸν δικηγόρον, ὁ δὲ πατὴρ ἀντίστατο εἰς τὰ σχέδια τοῦ υἱοῦ, θέλοντος νὰ καταστῇ ἀρχιτέκτων· ἐν τέλει συνεβιβάσθησαν καὶ ὁ μὲν εἰς παρητήθη τοῦ βήματος, ὁ δ' ἕτερος τῆς ἀρχιτεκτονικῆς· συνεφωνήθη δ' ἐκ συμφώνου, ἵνα ὁ Γαστάνος καταστῇ μουσικός. Τὰς πρώτας δ' αὐτοῦ σπουδὰς ἔλαβε παρὰ τοῦ Mayr κατοικοῦντος τότε εἰς Βεργάμην. Ἄν καὶ ὁ Ροσσίνης ἔσχε βεβιαίας τινας ἐπιτυχίας, μ' ὅλον τοῦτο εἰσέτι δὲν εἶχε καθέξει τὸ σκῆπτρον τῆς δημοτικότητος, ὅπερ διεμοιράζοντο τότε ὁ Paër καὶ ὁ Mayr. Τῷ ὄντι εὐτυχῆς ὑπῆρξεν ὁ νέος Δονιζέττης λαβὼν μαθήματα παρ' ἐνὸς τῶν πρώτων διδασκάλων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ὁ Mayr δὲν ἐβράδυνε ποσῶς ν' ἀναγνωρίσῃ τὰς ἐξόχους κλίσεις τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ, πρὸς ὃν συνέλαβε τοιαύτην φιλίαν, ὥστε ὠνόμαζεν αὐτὸν πάντοτε ἀγαπητὸν υἱόν. Ἐπεθύμει νὰ ἐνδυναμωθῇ εἰσέτι διὰ σοβαρῶν σπουδῶν, διὸ καὶ ἐπέτυχε παρὰ τῆς οἰκογενείας του νὰ τὸν πέμψωσιν εἰς Βολωνίαν ὅπως

λάβη μαθήματα παρὰ τοῦ πατρὸς Mattei, τοῦ σοφοῦ μουσικοσυνθέτου μαθητοῦ καὶ διαδόχου τοῦ πατρὸς Martini.

Μετὰ τριετὴ σπουδὴν ὁ Δονιζέττης ἐπεδόθη εἰς τὸ στάδιον, ὅπερ ἔμελλε τόσον ἐνδοξῶς νὰ διατρέξῃ. Προκατήρξατο ἐν Βενετίᾳ, ἐν ἔτει 1818 διὰ τοῦ Enrico di Burgogno, ὅπερ ἀρκετὴν ἀπήλαυσεν ἐπιτυχίαν, ὥστε καὶ δευτέρον αὐτοῦ ἔργον ἐπεθύμει νὰ ἴδῃ ἡ Βενετία κατὰ τὸ ἀκόλουθον ἔτος. Τὸ δὲ 1822 ἔδωκεν εἰς Ῥώμην τὴν Zoraide di Granata, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἀπηλλάγη τῆς στρατολογίας καὶ ἀπήλαυσε τὴν τιμὴν νὰ φέρωσιν αὐτὸν ἐν θριάμβῳ καὶ ἐστεμμένον εἰς τὸ Καπιτώλιον.

Τὰ μελοδράματα διεδέχοντο ἄνευ διακοπῆς τινος· τὰ μὲν τὰ δὲ, ἀναδείξαντα τὴν πρώτην περίοδον τῆς εὐφύας τοῦ Δονιζέττη, καθ' ἣν ἐφάνη ἐπιτυχὴς μιμητὴς τοῦ Ῥοσσίνι. Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1830, πρῶτον, ἤρχισε νὰ ἐπιφαίνηται ἡ ἀτομικότης αὐτοῦ εἰς ἐν τῶν ἀριστουργημάτων του, ὧν ἠκούσαμεν ἐν Γαλλίᾳ, ἐν τῇ Anna Bolena, περαστηθεῖσαν ἐν Μεδιολάνοις μετὰ τῆς μεγαλητέρας ἐπιτυχίας. Τῷ 1835, κατὰ πρῶτον, ἀφίκατο ὁ Δονιζέττης εἰς Παρισίους, ἔνθα συνέθεσε τὸν Marino Faliero, μὴ ἀπολαύσαντα πᾶσαν τὴν ἀρμόζουσαν ἐπιτυχίαν. Ὁ Δονιζέττης δι' ἐνὸς μόνου ἄλματος εὐρίσκειται εἰς Νεάπολιν, ἔνθα συγγράφει τὸ αὐτὸ ἔτος 1835 τὴν θεατρικὴν ἐκείνην Lucia, τὴν μέλλουσαν τὴν ὑψηλίον ἄψαυσιν νὰ περιέλθῃ. Ἐκεῖθεν ἐπανῆλθεν εἰς Παρισίους τῷ 1840, ἔνθα ἔδωκεν ἐν διαστήματι ἐνὸς καὶ μόνου ἔτους τοὺς Martyrs, τὴν Fille du Régiment τὴν Favorite. Παράδοξον! ἐξ ὅλων τῶν ἔργων τούτων οὐδὲν ἐπέτυχεν ἐντελῶς· οἱ Martyrs, ὧν αἱ λέξεις ἦσαν παρωδία τοῦ Πολυεύκτου, ὃν συνέθετο ἐν Νεαπόλει χάριν τοῦ Nourrit, καὶ ὃν τινὰ οἱ λογοκρίται εἶχον ἐμποδίσει, ἔσχον μίαν μόνον ἐπιτυχίαν εἰς τὸ Μελοδράμα. Οὐδόλως δ' ἐπιτυχέστερα ὑπῆρξεν ἡ Fille du Régiment, εἰς τὴν Opera—Comique· ὡς φαίνεται, ἔπρεπε τὸ δῶμα νὰ μεταφρασθῇ εἰς ἀπάσας τὰς γλώσσας καὶ ἐπιτύχῃ εἰς πάσας τὰς πόλεις, ἵνα πείσῃ τὸν Δονιζέτην, ὅτι τὸ κοινὸν τῶν Παρισίων εἶχεν ἄδικον. Ἡ ἀφήγησις τῆς Favorite εἶναι ἐκ τῶν περιεργωτέρων.

Τὸ ἔτος 1839—1840 εἶχεν ἰδῇ γεννώμενον καὶ ἀποθνήσκον τὸ θέατρον τῆς Renaissance, ὡς τὸ ἔτος 1847—1848 εἶδε γεννωμένην καὶ ἀποθνήσκουσαν τὴν Opéra—National, ὡς ἤθελον

ἀπολεσθῇ ἅπαντα τὰ λυρικά θέατρα, ἂν δὲν ὑπεστηρίζοντο διὰ πλουσιῶν ἐπιχορηγήσεων. Ἡ ἐφήμερος εὐτυχία τῆς Renaissance ἔσχε πρὸ πάντων ὡς βᾶσιν τὴν μετάφρασιν τῆς Lucia. Οἱ διευθυνταὶ ἐζήτουν παρὰ τοῦ Δονιζέττη νέον μελοδράμα, οὗτος δὲ πρὸ ὀλίγου εἶχε τελειώσει τὸν Ange de Nigida, ὅτε αἴφνης τὸ θέατρον ἐκλείσει τὰς θύρας του.

Ἡ ἀκαδημία — τότε βασιλική — τῆς μουσικῆς, εἶχε ζητήσει ἔργον τι παρὰ τοῦ Δονιζέττη, ὅστις καὶ συνέθεσε πρὸς τοῦτο τὸν Duc d' Albe. Ἡ ὑπόθεσις ἀπῆρσε τῷ διευθυντῇ. Μ' ὅλον τοῦτο ὁ χειμὼν ἐπλησίαζε, καὶ ἐχρειάζετο νέον τι μελοδράμα, ἐζήτουν ὅθεν παρὰ τοῦ Δονιζέττη τὸν Ange de Nigida, ἔχοντα μόνον τρεῖς πράξεις· ἡναγκάσθη ν' ἀναγράψῃ ὅλον τὸ μέρος τῆς γυναικὸς, συνθεθὲν διὰ τὴν λεπτὴν καὶ κατὰ τι ὀξείαν φωνὴν τῆς κυρίας Thillon, καὶ νὰ τροποποιήσῃ αὐτὸ συμφῶνως μετὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἀρξενωπῆς καὶ ἐνεργητικῆς φωνῆς τῆς κυρίας Itolze, καὶ ἐχρειάσθη νὰ προστεθῇ ὁλόκληρος πρᾶξις, ἡ τετάρτη, πλὴν πάντα ταῦτα ὑπῆρξαν παιδιὰ διὰ τὸν ἐνδοξον διδάσκαλον. Τὸ πόνημα ἐδόθη εἰς ἐπανάληψιν σχεδὸν πρὶν ἔτι ἀρχίσει ἡ διόρθωσις, καὶ ἐτελείωσεν ἐν ὀλιγωτέρῳ διαστήματι ἢ ὅσον ἐχρειάσθη διὰ νὰ τὸ μάθωσιν.

Ἴδου πῶς συνετέθη ἡ τετάρτη αὕτη πρᾶξις, ἥτις εἶναι ἀριστούργημα. Ὁ Δονιζέττης τέως εἶχε γευματίσει εἰς τινὰ τῶν καλλιτέρων τοῦ φίλων· ἐδοκίμαζε δὲ μεθ' ἡδονῆς κύπελον καφέ, καθότι ἐμμανῶς ἠγάπα τὸ ποτὸν τοῦτο, οὗτινος ἀδύνατον ἦτο νὰ στερηθῇ, καὶ ἐξ οὗ ἔπινε κατὰ πᾶσαν ὥραν τῆς ἡμέρας, ψυχρὸν, ζεστὸν, ἐν εἴδη μελικράτου, ὑπὸ πᾶν σχῆμα ἐντέλει, ὑπὸ τὸ ὅποιον ἡδύνατο νὰ ἐγκλεισθῇ τὸ ἄρωμα τοῦ πολυτίμου τούτου κόκου.

— Ἀγαπητέ μοι, Γαστάνε, εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ φίλος του, πολὺ λυποῦμαι νὰ φανῶ πρὸς ὑμᾶς ἀπολίτευτος, πλὴν ἡ σύζυγός μου καὶ ἐγὼ θέλομεν διέλθει τὴν ἐσπέραν ἐκτὸς τῆς οἰκίας, ὡς ἐκ τούτου εἴμεθα ἡναγκασμένοι νὰ ὑπεκφύγωμεν τὴν συντροφίαν σας. Λοιπὸν εἰς αὔριον.

— ὦ! με ἀποπέμπετε, προσέθηκεν ὁ Δονιζέττης· εὐρίσκομαι ἐνταῦθα τόσον καλὰ, ἔχετε δὲ τόσον καλὸν καφέ! Ἀκούσατε, ὑπάγετε εἰς τὴν ἐσπερίδα σας καὶ ἀφήσατέ με ἐνταῦθα εἰς τὴν γωνίαν τῆς ἐστίας· αἰσθάνομαι ἐμαυτὸν εὐδίζετον νὰ ἐργασθῶ, μοὶ ἐπέδωκαν τὴν τετάρτην μου πρᾶξιν καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι ἀρκούντως θὰ ἔχω αὐτὴν προωδευμένην ὅποταν ἀποσυρθῇ.

— Ἐστω, προσεῖπεν ὁ φίλος, πράξετε ὡς ἠθέλετε πράξει οἰκαδὲς, λάβετε πάντα τ' ἀναγκαιοῦντα ὑμῖν πρὸς γραφήν· ὑγειαίνετε, εἰς αὖριον, διότι πολὺ ἀργὰ μετὰ τὴν ἀναχώρησίν σας θέλομεν ἐπιστρέψει.

Δεκάτῃ ἑσπερινῇ ὥρᾳ ἦτο· ὁ Δονιζέττης ἤρχισε νὰ ἐργάζεται, ὁπότεν δὲ ὁ φίλος τοῦ ἐπανῆλθε, κατὰ τὴν μίαν μετὰ τὸ μεσονύκτιον. — Ἰδате, εἶπε πρὸς αὐτὸν, ἐὰν καλῶς μετεχειρίθην τῆς ὥρας μου, ἐτελείωσα τὴν τετάρτην μου πράξιν. Ἐκτὸς τῆς *cavatine Ange si pur*, ἀνέηκουσαν εἰς τὸν *Duc d' Albe*, καὶ τοῦ *andante* τῆς διφωνίας (*duo*) ἐκτελεσθέντος κατὰ τὴν ἐπανάληψιν, ἡ πράξις ὁλόκληρος εἶχε συντεθῇ καὶ γραφῇ ἐντὸς τριῶν ὥρῶν! Οἱ τυχὸν συλλαβόντες ἰδέαν τῆς ἐπιτυχίας τῆς πρώτης παραστάσεως τῆς *Favorite* κατ' ἀναλογίαν ἥς ἀπολαμβάνει σήμερον, ἤθελον μεγάλως ἀπατηθῆ. Ἡ τόσον ἀπλὴ αὕτη μουσικὴ ἐφάνη εὐτελής. αἱ δὲ τόσον φυσικαὶ μελωδίαι, ἐφάνησαν πτωχαί, καὶ ἐκτὸς τῆς τετάρτης πράξεως τῆς ἐκ πρώτης ὕψους θεωρηθείσης, ὡς ἀριστοῦργημα, ἡ ἐπιτυχία δὲν ἀπεδόθη τῇ ἀξίᾳ τοῦ πονήματος, ἀλλὰ μάλλον τῇ συμμετοχῇ τοῦ *Duprez*, τοῦ *Baroilhet* πρωτοεμφανιζομένου ἐν ἐκείνῳ τῷ μελοδράματι, καὶ τῆς κυρίας *Holz* ἀνυψωθείσης εἰς τοσοῦτον βαθμὸν, εἰς ὃν ἀκολούθως οὐδέποτε ἠδυνήθη νὰ φθάσῃ. Ἡ *Favorite* εἶχεν ἐπιτύχει, πλὴν ἡσύχως, ἄνευ κρότου, καὶ κατ' ἑκφρασιν χυδαίαν, δὲν ἔκαμνε χορήματα, ἕως οὗ χορεύτρια ἄγνωστος μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἣτις εἶχεν ἀναφανῇ ἐπὶ τοῦ θεάτρου τῆς *Renaissance*, ὅθεν προήρχετο ἐπίσης καὶ ἡ *Favorite*, ἐξετέλεσε κατὰ πρῶτον τὸν ἐν τῇ δευτέρᾳ πράξει παρεμβληθέντα χορὸν. Ἡ ἐπιτυχία τῆς χορευτρίας ὑπῆρξεν ἄπειρος, ἡ δὲ τοῦ μελοδράματος κατέστη κολοσσαία· καὶ τὸ κατ' ἀρχὰς μὲν ἤρχοντο διὰ τὸν χορὸν μόνον, ἀλλ' ἐξέπληγαν ἀκολούθως καταβληθέντες ὑπὸ τῆς μουσικῆς. Ἡ ὁρμὴ τῆς ἐπιτυχίας εἶχε δοθῇ εἰς τὴν *Favorite*, καὶ σήμερον δ' ἔτι, εἶναι τὸ ἐπαγωγότερον τῶν μελοδραμάτων τῆς αὐτοκρατορικῆς ἀκαδημίας τῆς μουσικῆς.

Κατόπιν πλειοτέρων ταξειδιῶν εἰς Ῥώμην, εἰς Μεδιόλανα καὶ Βιέννην, καθ' ὃν καιρὸν, ἐγκατέλειπεν ἐν ἐκάστῃ ἐκείνων τῶν πόλεων ἀνά ἓν μελοδράμα, ὁ Δονιζέττης ἐπανῆλθεν εἰς Παρισίους ἐν ἔτει 1843, ἐνθα συνέθετο τὸν *Don Pasquale* καὶ τὸν *Don Sebastien*. Ἡ ἄπειρος ἐπιτυχία τοῦ *Don Pasquale* ἔπαθεν ἐλάττωσιν ὑπὸ τῆς σχεδὸν

ἀρνητικῆς τοῦ *Don Sebastien*, ἣν πρέπει ν' ἀποδώσῃ τις εἰς τὴν δυστυχὴ ἰδέαν τῆς παρενθέσεως ἐπὶ τῆς σκηνῆς νεκρικῆς πομπῆς, ἣτις, ὑπὸ τοὺς νεκρικοὺς τῆς ἱματισμοῦς, κατέστειλε τοὺς τόνους μουσικῆς καλλιτέρας τύχης. Τὸ μελοδράμα « ὁ *Don Sebastien*, » ὑπῆρξε τὸ τελευταῖον ἐκ τῶν τοῦ Δονιζέττη. Παρυστήσας εἰς Νεάπολιν τὴν *Caterina Cornaro*, ἐπανῆλθεν εἰς Βιέννην, ἐνθα προσεκάλουν αὐτὸν αἱ ὑπηρεσίαι τοῦ ἀρχιμουσικοῦ τῆς αὐλῆς· ἐν Βιέννῃ συνέθετο ἐν *Miserere*, ἀρκούντως ἐκτιμηθὲν ὑπὸ τῶν ἐιδότων, ἐπανῆλθε δὲ εἰς Παρισίους περὶ τὰ μέσας τοῦ 1846, φέρων ἤδη μεθ' ἑαυτοῦ τὸ σπέρμα τῆς ἀσθενείας, εἰς ἣν ἔμελλε νὰ ὑποκύψῃ. Ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ οἱ πεφοβισμένοι φίλοι τοῦ παρετήρησαν μετὰ φόβου διατάραξιν τινα τοῦ νοῦς του, μετ' οὐ πολὺ δὲ, αἱ ὁρμαὶ ἐγένοντο συνεχέστεροι καὶ ἐπανελήφθησαν μετὰ τοσαύτης ἐντάσεως, ὥστε ἠναγκάσθησαν νὰ μεταφέρωσιν αὐτὸν εἰς τι νοσοκομεῖον, εἰς *Ivry*, περὶ τὰ τέλη Ἰανουαρίου 1847· ἐντούτῳ διέμεινε μέχρι τοῦ μηνὸς Ἰουνίου 1847, ὅθεν μετεφέρθη εἰς ἄλλην τινα κατοικίαν εἰς Παρισίους, ἐν τῇ συνοικίᾳ *Chateaubriand*. Ἡ προσέγγισις τοῦ χειμῶνος ἐφόβισε τοὺς ἰατροὺς σκοπτομένους ὅτι δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ τὴν ἐποχὴν ταύτην, τὴν τόσον δριμύτιαν κατὰ τὰ κλίματά μας, καὶ ἠλπίζον ὅτι ὁ γενέθλιος αἰὼν ἐπιβροῇ ἐυνοϊκὴν θὰ εἶχεν ἐπὶ τῆς ὑγείας τοῦ ἐνδόξου ἀσθενοῦς. Διὸ ἐγκατέλειψεν ὁ Δονιζέττης τοὺς Παρισίους κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον. Μόλις δὲ φθάσας εἰς Βρυξέλλας, κατελήθη ὑπὸ προσβολῆς δριμυτάτης παραλυσίας, καὶ ἡ μελαγχολία, ἣτις ἐπλήρου αὐτὸν, ἔλθε χαρὰκτῆρα ἀπελπιστικώτερον, τὰ δὲ δάκρυα, ἅτινα ἀκαταπαύστως εἶχε, ἐμαρτύρουν ὅτι μ' ἐγκάρδιον λύπην ἀπεμακρύνετο τῆς ἀγαπητῆς του Γαλλίας, ἣν δὲν ἔμελλε νὰ ἐπανίδῃ πλέον.

Εἰς Βεργάμην φθάσας, ὑπεδέχθη ὑπὸ τοῦ ἀξιολόγου αὐτοῦ φίλου τοῦ διδασκάλου *Dolci*. Δυστυχῶς νέα προσβολὴ παραλυσίας ἀνεφάνη τὴν 4 Ἀπριλίου, καὶ μετὰ τὴν ἐπιπικνωτέραν ἀγωνίαν, ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν τὴν 8 Ἀπριλίου, ἡμερομηνία ὀλέθριος διὰ τὸν συγγραφέα τοῦ παρόντος ἄρθρου, βλέποντα ἐκπνέοντα μεταξὺ τῶν βραχιόνων τοῦ τὸν ἑαυτοῦ πατέρα, μὴ φανταζόμενον ποτὲ ὅτι συγγένως ἔχανε ἓνα τῶν καλλιτέρων τοῦ φίλων!

Δὲν ἐπιχειροῦμεν ποσῶς τὴν εξέτασιν τῶν ἔργων τοῦ Δονιζέττη· συχνάκις κατεγράφη τῆς

- θαυμασίας αὐτοῦ εὐφυΐας· ἅπανα ἡ καλλιτεχνικὴ αὐτοῦ ἱστορία πρέπει νὰ συμπεριληφθῇ ἐν τῇ καταλόγῳ τῶν ἔργων τοῦ· ἡ λήθη ἀπέδωκε δικαιοσύνην εἰς τ' ἀσθενέστερά του, οἱ δὲ τίτλοι τῶν ἐπιλοίπων κατέστησαν δημῳδοί, καὶ τ' ὄνομα τοῦ τούντευθεν κατεκτήσατο τοὺς μεταγενεστέρους, οἵτινες ἀναγνώρισουσιν ἐν αὐτῷ μίαν τῶν μεγαλύτερων μουσικῶν μεγαλοφυΐᾶν ἐκ τῶν τιμησασῶν τὸν 19^{ον} αἰῶνα.
- Ἰδοὺ ὁ πλήρης κατάλογος τῶν ἔργων τοῦ κατὰ χρονολογικὴν τάξιν·
- 1818 ἐν Βενετίᾳ. Enrico di Burgogna
 1819 » — Il Falegname di Livonia.
 1820 » Μαντούῃ Le Nozze in Villa.
 1822 » Ρώμῃ Zoraide di Grabata.
 — » Νεαπόλει La Zingara.
 — » — La Lettera anonima
 — » Μεδιολάν. Chiara e Serafina oi Pirati.
 1823 » Νεαπόλει Il Fortunato Inganno.
 — » — Aristeia.
 — » Βενετία Una Follia.
 — » Νεαπόλει Alfredo il Grande.
 1824 » Ρώμῃ L' Ajo nel Imbarazzo.
 — » Νεαπόλει Emilia o' l' Erimitagio di Liverpool
 1826 » Πελέρμῳ Alahor in Granata.
 — » — Il Castello degli invalidi.
 — » Νεαπόλει Elvida.
 1827 » Ρώμῃ Olivio e Pasquale
 — » Νεαπόλει Il Borgomaestro di Sardam.
 — » — Le Convenienze Teatrali.
 — » — Otto mesi in due ore.
 1828 » — L' Esule di Roma.
 — » Γενούῃ La Regina di Golconda.
 — » Νεαπόλει Gianni di Galais.
 — » — Giovedì Grano.
 1829 » — Il Paria.
 — » — Il Castello di Kenilworth.
 — » — Il Diluvio Universale.
 — » — I Pazzi per progetto.
 — » — Francesca di Foix.
 — » — Smelda di Lambertazzi.
 — » — La Romanziera.
 1831 » Ρώμῃ Anna Bolena.
 — » Νεαπόλει Fausta.
 1832 » Μεδιολάν. Ugo, conte di Parigi.
 — » — L' Elisir d' Amore.
 — » Νεαπόλει Sancia di Castiglia.
 1833 » Ρώμῃ Il Furioso o' l' Isola di S. Domingo.
 1832 ἐν Φλωρεν. Parisina.
 — » Ρώμῃ Torquato Tasso
 1834 » Μεδιολάν. Lucrezia Borgia.
 — » Φλωρεν. Rosmonda d' Inghilterra.
 — » Νεαπόλει Maria Stuarda.
 1835 » Μεδιολάν. Gemma di Vergi.
 — » Παρισίοις Marino Faliéro.
 — » Νεαπόλει Lucia di Lamermoor.
 1836 » Βενετία Belizario.
 — » Νεαπόλει Il Campanello di note.
 — » — Betty.
 — » — L' Assedio di Calais.
 1837 » Βενετία Pia de Tolomei.
 — » Νεαπόλει Robert Devereux.
 1838 » Βενετία Mia di Redeus.
 1839 » Μεδιολάν. Gianni di Parigi.
 1840 » Παρισίοις La Fille du Régiment,
 — » — Les Martyrs.
 — » — La Favorite.
 1841 » Ρώμῃ Adelia o la Figlia del Arciere.
 1842 » Μεδιολάν. Maria Pudilla.
 — » Βιέννη Linda di Chamonnice.
 1843 » Παρισίοις Don Pasquale.
 — » Βιέννη Maria di Rohan.
 — » Παρισίοις Don Sebastien.
 1844 » Νεαπόλει Caterina Cornaro.
 — » — Le duc d' Albe (ἀνέκδοτον.)
- Βεβαιούσι πρὸς δὲ, ὅτι ὑπάρχει μεταξύ τοῦ χαρτοφυλακίου τῆς Opéra Comique μία πρᾶξις ἀνέκδοτος τοῦ Δονιζέττη, ἧς τινος ὅμως ὁ τίτλος ἀγνοεῖται. Δὲν ὑπάρχει δὲ ἀμφιβολία ὅτι τὸ πῶνυμα ἐκεῖνο, ὡς καὶ ὁ Duc d' Albe παρασταθῆσονται ἐπὶ τῶν θεάτρων, δι' ἅτινα καὶ προσδιωρισμένα ἦσαν, ὅταν τυχὸν τὰ θεάτρα ταῦτα ὦσιν εἰς κατάστασιν ἀναγεννήσεως.
- Ἐκτὸς τῶν προμνησθέντων δραματικῶν ἔργων, ὁ Δονιζέττης συνέγραψεν ἐκκλησιαστικὰς ἀκολουθίας (messes), ἐσπερινοὺς vêpres, ἕνα miserrere καὶ ἄλλα τινα ἐκκλησιαστικὰ τεμᾶκια· ἄσματα ἐκδοθέντα ἐν Παρισίοις ὑπὸ τὸν τίτλον « Ἐσπερίδες Πικυσιλύπου, » ὡδὴν ἐπὶ τοῦ θανάτου τοῦ Ugolin, καὶ δώδεκα τετραφωνίας (quatuors) δι' ἑγχορδα ὄργανα. Ομιλοῦντες περὶ τῆς Favorite ἀνεφέρομεν παράδειγμα τῆς εὐχερείας τοῦ Δονιζέττη· ἰδοὺ καὶ ἕτερον ἀνέκδοτον ἐμφαίνον, ὅτι οὗτος συνήνου τὴν γενναϊότητα μετὰ τῆς εὐφυΐας του. Τῷ 1836, εὐρισκόμενος ἐν Νεαπόλει, πληροφρεῖται ὅτι πτωχὸν καὶ μικρὸν θέατρον ἐλκεῖτο,

οἱ δὲ ὑποκριταὶ εὐρίσκοντο εἰς φρικτὴν πένιν· πάραυτα σπύδιει εἰς συνάντησίν των καὶ δίδει αὐτοῖς πᾶν ὅσα εἶχεν ἐφ' ἑαυτοῦ χρήματα, ὅπως ταῦτα ἐπαρκέσωσι διὰ τὰς πρώτας των ἀνάγκην.

— Ἄ! προσεῖπεν εἰς ἐξ αὐτῶν, θά μᾶς ἐπλουτίτε, ἐν ἡδύναθι νὰ μᾶς δώσητε ἐν μελόδραμα νέον.

— Μὴ ἀμφιβάλλετε περὶ τούτου, ἐπανέλαβεν ὁ διδάσκαλος, ἐντὸς ὀκτῶ ἡμερῶν ἔχετε αὐτό.

Ἐλείπετο ποίημά τι, οὐδ' εἰς δὲ ποιητὴς συγκατετίθετο νὰ ποιήσῃ διὰ τὸ τέως κλεισθὲν θέατρον· ὁ Δονιζέττης πλὴν ἀναπολεῖ εἰς τὴν μνήμην του παράστασιν τινα, ἣν εἶδεν εἰς Παρισίους, τὸν Νυκτερινὸν κώδωνα « *La sonnette du nuit* » καὶ ἐν διαστήματι μιᾶς ἡμέρας συνέθετο μετὰ φρασιν καθόσον ἐνεθυμῆτο· μετὰ δὲ ὀκτῶ ἡμέρας τὸ μελόδραμα τελειοῦται, μνηθάνεται, παριστάνεται καὶ τὸ θέατρον σώζεται.

Ὁ Δονιζέττης ἐτύγχανεν ἀρκούντως πεπαιδευμένος, καὶ εἰς δύο δ' ἔτι παριστάσεις ἡδυνήθη ν' ἀποδείξῃ ὅτι εὐκόλως ἦν ὡς τὸ πλεονέκτημα ποιητοῦ μετὰ τοῦ μουσικοῦ· οὗτος δ' αὐτὸς μετέφερες τὰ δύο ποιήματα *Fille du Régiment* καὶ *Betty (Chalet)*.

Ὁ Δονιζέττης ἐνυμφεύθη ἐν Ρώμῃ τὴν θυγατέρα δικηγόρου τῆς πόλεως ἐκείνης. Ἡ ἐνώσις δ' αὕτη ὑπῆρξεν εὐτυχιστάτη, πλὴν μικρὰς διαρκείας. Ἀπώλεσε δύο τέκνα νήπια ἔτι ὄντα, καὶ ἡ σύζυγός του ἔγκυος ἦτο ὁπότεν ἐτελεύτησεν ἐκ χολέρας ἐν ἔτει 1835. Ἐθλίβετο διὰ ταύτην τὴν ἀπροσδόκητον ἀπώλειαν, πᾶσαν δὲ τὴν ἀγάπην, ἣν ἔφερε πρὸς τὴν σύζυγόν του, εἰς τὸ ἐρεξῆς ἐπεσχίλευεν ἐπὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἐκείνης, κυρίου Varselli δικηγόρου, μεθ' οὗ δὲν ἐπαύστατο διατηρῶν τὰς στενωτέρας σχέσεις.

Ὁ Δονιζέττης ὑψηλὸς ἦτο τὸ ἀνάστημα, εἶχε τὸ πρόσωπον ἐλευθέρον καὶ παρρησιαστικόν, ἡ δὲ φυσιογνωμία αὐτοῦ ἦτο ἡ ἐνδειξίς τοῦ ἐξαιρέτου χαρακτῆρός του· δὲν ἡδύνατό τις νὰ πλησιάσῃ αὐτὸν χωρὶς νὰ τὸν ἀγαπήσῃ, καθότι ἀκαταπαύστως ἔδιδε λαθὴν νὰ ἐκτιμῆσῃ τις τινὰ ἐκ τῶν ἐξαιρετικῶν πλεονεκτημάτων του.

Κατ' ἐκείνην τὴν αὐτὴν οἰκίαν κατὰ τὴν ὁδὸν Louvois, τῷ 1838, συνεχῶς δ' ἐπισκεπτόμεθα ἀλλήλους. Εἰργάζετο ἄνευ κλειδοκυμβάλου, συνέγραφεν ἄνευ διακοπῆς, καὶ τότε ἡδύνατό τις νὰ πιστεύσῃ ὅτι συνέθεσεν, ὅτε ἔλειπε πᾶν εἶδος πρωτοσχιδίου. Μετὰ θυμωσμοῦ παρετήρησε

μικρόν τι ξύστρον ἐκ λευκοῦ κέρατος, ἐπιμελῶς τεθειμένον πλησίον χάρτου, καὶ ἐξεπλητιόμην βλέπων πάντοτε τὸ ἐργαλεῖον ἐκείνο, οὗτινος μικρὰν χρῆσιν θὰ ἐποίει. « Τὸ ξύστρον τοῦτο, μοι εἶπε, μοι ἐδόθη παρὰ τοῦ πατρός μου, — ὅταν μ' ἐσυγχώρει καὶ συγκατετίθετο νὰ γινῶ μουσικός. Πῶποτε δὲν ἐγκατέλειπα αὐτό, καὶ μ' ὄλον ὅτε μικρὰν χρῆσιν αὐτοῦ ποιοῦμαι, ἀλλ' ὅμως ἀγαπῶ νὰ ἔχω αὐτὸ πλησίον μου, ὅσάκις συνθέτω μοι φαίνεται ὅτι μοι φέρεται τὴν εὐλογίαν τοῦ πατρός μου. » Τοσοῦτον ἀπλῶς ἐλέχθησαν ταῦτα καὶ μετὰ τοσούτης εὐλικρινείας, ὥστε πάραυτα ἐνόησα ὁποῖα τις εὐκρίστῃτος καρδίᾳ ἐμπεριείχετο ἐν τῷ Δονιζέττῃ.

Μετὰ τινος δὲ ἡμέρας ἀπὸ ταύτης τῆς ἐπισκέψεως, παρῆχον εἰς παράστασιν εἰς τὴν *Opéra-Comique, le Brasseur de Preston*. Εἰς τῶν θεατῶν διεκρίνετο ἐν τῇ θυμέλῃ διὰ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ τῶν φρενητικῶν χειροκροτήσεών του· οὗτος δ' ἦτο ὁ Δονιζέττης, καὶ ὁπότεν ἐπανεῖδον αὐτὸν, οἱ καδὲ ἐπιστρέφον, τὸν εὖρον εὐτυχέστερόν μου διὰ τὴν ἐπιτυχίαν μου, καὶ ἡσθάνθη ἐμαυτὸν πλεονεκτημένον ὑπὸ τῆς φιλίας καὶ τῆς γνώμης του, ἡ ὑπὸ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ δράματός μου. Ὅτε δὲ, ἕνεκεν τῆς τρομερᾶς τοῦ ἀσθενείας, ἔθεσαν αὐτὸν ἐν τῷ νοσοκομείῳ τῆς *Ivry*, τῷ ἔδωκαν ὡς ὑπηρετὴν ἀνθρωπὸν τινα τοῦ νοσοκομείου, ἐνόματι Ἀντώνιον. Καὶ μ' ὄλον ὅτι τὸ λογικὸν τοῦ Δονιζέττη ἦτο ἤδη τὰ μάλιστα τεταραγμένον, ἐντούτοις ἡδυνήθη νὰ παράσχῃ ἀρκετὰ δεῖγματα τῆς ἀγαθότητός του, εἰς τρόπον ὥστε ὁ Ἀντώνιος νὰ προσκολληθῇ αὐτῷ ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ μὴ στέρξῃ πλέον νὰ τὸν ἐγκαταλείψῃ· καὶ οὗτος ὁ καλὸς ἄνθρωπος δὲν ἐπαύσατο παρέχων τῷ Δονιζέττῃ τὰς περιπαθεστέρους καὶ ἀφιλοκερδεστέρους περιποιήσεις μέχρι τῶν ἐσχάτων στιγμῶν. Ἐχὼ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἐπιστολήν, ἐν ἣ διαγράφει τὰς τελευταίας ὁδύνας τοῦ περιδύξου διδασκάλου· τὸ μέρος τοῦτο τῆς ἐπιστολῆς εἶναι τόσον λυπηρὸν, ὥστε ἀποφεύγω νὰ τὸ ἐπαναλάβω καὶ ἐνταῦθα, ἀλλὰ δὲν δύναμαι ν' ἀντιστῶ εἰς τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ ν' ἀναφέρω τὸ μέρος, ἐνθ' ἀναφέρει τὰ καθέκαστα τῶν νεκρικῶν τιμῶν τῶν ἐπιδαψιλευθεισῶν εἰς τὴν μνήμην του.

« Ἡ κηδεία ἐγένετο χαλκία. Ὁ ἐξαιρέτος κύριος Dolci διατάξας πᾶ πάντα, οὐδενὸς ἡμέλησεν ἵνα ἡ κηδεία ἢ ἀξία τῆς δόξης τοῦ ἐνδόξου τούτου ἀνδρός. Πλέον τῶν τετραχιγγιλίων πα-

ρευρίσκοντο. Ἡ συνοδεία δὲ συνίστατο ὑπὸ τοῦ πολυπληθοῦς κλήρου τῆς Βεργάμης, τῶν τὰ μάλα διακεκριμένων προσώπων τῆς πόλεως καὶ τῶν περιχώρων, καὶ ὑπὸ πάσης τῆς πολιτοφυλακῆς τῆς πόλεως καὶ τῶν προαστείων. Τὰ πυροβόλα, ἀναμειγμένα ἐν τῷ φωτὶ τῶν τριακοσίων ἢ τετρακοσίων πυρσῶν, ἐνεποιοῦν σέβας. Πάντα δὲ ταῦτα ἐνεψυχοῦντο ὑπὸ τριῶν σωμάτων στρατιωτικῆς μουσικῆς καὶ εὐνοοῦντο ὑπὸ τοῦ ὠραιότερου καιροῦ. Ἡ νεκρικὴ ἀκολουθία ἤρξατο τὴν 10 Π. Μ. ἡ δὲ τελετὴ τέλος ἔλαβε τὴν δευτέραν καὶ ἡμίσειαν Μ. Μ. Οἱ διακεκριμένοι δὲ νέοι τῆς Βεργάμης ἔφερον τὸ λείψανον τοῦ ἐνδόξου αὐτῶν συμπατριώτου, καίτοι ἡ ἀπόστασις μέχρι τοῦ κοιμητηρίου ὑπερέβαινε τὴν μίαν καὶ ἡμίσειαν λεύγαν. Καθ' ὅλον τὸν δρόμον, τὸ πλῆθος συνωθεῖτο ὅπως ἴδῃ διαβαίνουσιν τὴν συνοδείαν, καὶ, κατὰ τὸ λέγειν τῶν κατοίκων τῆς Βεργάμης, οὐδέποτε οὗτοι ἀπέδωκαν τοιαύτας τιμὰς εἰς ἕτερον τῆς πόλεως. Ὁ Δονιζέττης ἐτύγγανε διευθυντῆς τοῦ διδασκαλείου τῆς μουσικῆς (Conservatoire) τῆς Νεκπόλεως, ἀρχιμουσικῆς τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας, καὶ ἔφερε τὸ παράσημον τῆς τιμῆς, ὡς ἐπίσης καὶ πλείστ' ἑτέρα. Ἐξ ὅλων τούτων τῶν ματαίων τιμῶν, ἐπιζήσῃ τι, ὁ θυμασμός, λέγω, ὃν διεγείρουσι τὰ ἀριστουργήματα του, καὶ ἡ ἐνθούμησις, ἣν διαφυλάττουσι πάντες ἐκεῖνοι οἱ γνωρίσαντες καὶ οἱ θυνήθεντες νὰ ἐκτιμῇσιν τὸν καλὸν καὶ εὐγενῆ αὐτοῦ χαρακτήρα.

Γ. Ι. ΠΑΡΕΑΖΟΓΛΟΥΣ.

Σημ. Μεταφ. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ συγγραφεὺς τοῦ παρόντος ἄρθρου, Adolphe Adam, εἰς ἐκ τῶν περιδοξοτέρων Γάλλων μουσικοσυνθετῶν ἀπεβίωσεν ἐξ ἀπροόπτου θανάτου τὴν 2 Μαρτίου 1856, ἄγων μόλις τὸ ὅσον, ἔτος τῆς ἡλικίας του, ὡς γεννηθεὶς τὸ 1803. Ἐγκατέλιπε δ' ὑπὲρ τὰ 30 μελοδράματα, ἐξ ὧν τὴν πρώτην κατέγουσι θέσιν τὰ ἐξῆς le Chalet παρασταθὲν τῷ 1834, Le postillon de Lonjumeau καὶ τὸ le Brasseur de Preston, ...

ΠΟΘΕΝ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΒΑΡΒΑΡΟΣ.

Πολλοὶ ἐπρόφερον καὶ προφέρουσι τὸ ὄνομα *Bárbaros* » ἀλλ' ὀλίγοι, βέβαια, ἤξευρον καὶ ἐξέουσι τὴν ἀληθῆ αὐτοῦ σημασίαν· περὶ τούτου τυχόντες μικρὰν μὲν τινα, ἀλλὰ περίεργον διατριβὴν παρὰ τοῦ εὐγενεστάτου Ἀρχοντος Αὐλικοῦ συμβούλου καὶ ἱππέως Κυρίου Ἰωσήφου ἀπὸ Ἀμήρου (Joseph von Hamer) γεγραμμέ-

νην, καὶ εἰς τὴν ἐνταῦθα ἐκδιδομένην ἐφημερίδα *Archiv für Geographic, Historic, Staatsund Rriegskunde* Ἀρ. 22. 23. καὶ 24. σελ. 92 καταχωρισμένην, ἐκρίναμεν καλὸν νὰ τὴν μεταφράσωμεν καὶ καταχωρίσωμεν καὶ εἰς τὸν ἡμέτερον Α. Ἑρμῆν.

» Τὸ ὄνομα *Bárbaros* (συμπερίειναι ὁ Κύριος *Ὀυμβρόλδος*, Humboldt), τὸ ὁποῖον ἔλαβον τὰ ἄλλα ἔθνη παρὰ τῶν ἀρχαίων ἐκείνων νομαδικῶν καὶ ἀπαγριωμένων φυλῶν, Βαρβαρ (ἡ τελευταία συλλαβὴ μὲ διπλοῦν ρ καὶ ἡ πρώτη μὲ μακρὸν τὸ α) σημαίνει εἰς τὴν Σημιτικὴν γλῶσσαν ὁ υἱὸς τῆς ἐρήμου· τὸ ὁποῖον ἐσημείωσαν πολλοὶ πρὸ πολλοῦ, ἔτι δὲ καὶ Ἰωάννης ὁ Μόλλερ *gob. v. Müller, Allgem. Geschichte TH. B. I. Cp.* Τὸ νομαδικὸν δὲ ἔθνος ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον ἀποδίδεται κατ' ἐξοχὴν τὸ ὄνομα τοῦτο » καὶ τὸ ὁποῖον ὡς ἀρχικὴ φυλὴ τῆς Ἀρκτώας Ἀφρικῆς κατοικοῦν περὶ τὸν Ἄιλαντα, ὀνομάζεται παρὰ τῶν ἱστορικῶν καὶ περιηγητῶν ποτὲ μὲν Βερεβερς (Berebers) ποτὲ δὲ Βερβερες (Berberes), καὶ ἄλλοτε Βαρεβρας (Barebras), παρὰ τῶν Ἀράβων ὅμως πάντοτε ὀνομάζετο καὶ ἐγράφετο Βαρβαρ (Barbar).

Τὸ ὄνομα λοιπὸν τῶν Βαρβάρων ἦλθεν ἐκ τῆς Ἀρκτώας Ἀφρικῆς εἰς τὴν Μεσημβρινὴν Εὐρώπην, καὶ ἐκεῖθεν τὸ παρέλαβον οἱ Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι καὶ ἐσήμαινον διὰ τούτου λαὸν ἑκπαλαὶ καὶ ἐξ ἀρχῆς ἄγριον, καὶ ὄχι λαὸν ἀπαγριωμένον. Οἱ Ἀράβες καὶ Πέρσαι, τὴν ἑνοίαν αὐτὴν ἐσήμαινον διὰ τῶν πρωτοτύπων ὀνομάτων *Βεδερί* (Bederi) τ. ε. *Κάτοικοι τῆς ἐρήμου* καὶ *Σαρανισχιν* (Sahranischin) τ. ε. *πεδιονόμοι*. Καὶ τὰ δύο ὀνόματα ταῦτα παρεδέχθη ἡ Εὐρώπῃ λέγουσα *Βεδουῖνοι* καὶ *Σαρακηνοί*. Οἱ Τούρκοι, θέλοντες νὰ σημάνωσιν ἄγριόν τι, ἑτερογενές, καὶ ἀκαλλιεργητὸν, μεταχειρίζονται προσέτι καὶ τὴν λέξιν *Adschem*, τὸ ὁποῖον προφέρεται καὶ γράφεται παρὰ πολλῶν ἐσφαλμένως ὡς τὸ *Adschom* τ. ε. Πέρσης (τοῦ πρώτου τὸ ἀρχικὸν στοιχεῖον εἶναι *Ελιφ*, τοῦ δὲ δευτέρου *Αἰν*). Οὕτως οἱ νεοστράτευτοι (*Reeruten*) τῶν Ἰανισάρων ὀνομάζοντο *Adschem oghlan* τ. ε. ἄγρια ἀπαίδευτα παῖδις, ἐπειδὴ συνίστατο ἐξ ἀρπαγμένων παιδιῶν τῶν Χριστιανῶν. Ἐκ τούτου γίνεται δῆλον, ὅτι καὶ Ἀσιάται καὶ Εὐρωπαῖοι δὲν ἐσήμαιναν ἐξ ἀρχῆς καὶ ἀνωθεν διὰ τοῦ ὀνόματος *Bárbaroi* λαὸν ἐκ πολιτισμοῦ εἰς ἀγριότητα ἐκπεσόντα, ἀλλὰ τὴν ἀρχαίαν καὶ πρώτην κατάστασιν ἀνθρωπίνου κοινωνίας, καὶ τοὺς κατοίκους τῆς ἐρήμου. »

(Ἐκ τοῦ Ἀγίου Ἑρμού)